

ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΩΣ ΟΡΓΑΝΟ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

του κ. ΤΑΣΟΥ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑ Καθ. του ΊΩ. Κερκίρας

Το βιολί είναι πολύ παλιό όργανο και έχει μία τέτοια παράδοση όπως τσως κανένα άλλο μουσικό όργανο.

Η καταγωγή του είναι Ινδία. Περίπου 5.000 χρόνια π. Χ. εφευρέθηκε το πρωτόγονο αυτό όργανο την εποχή που βασιλευε ο Ραβάνος στην Κεϊλάνη. Έτσι ονομάστηκε Ραβάναστρο. Το όργανο αυτό είχε ήχο, λάρη, κορδαλλήρη, κλειδιά και δοξάρι.

Το Ραβάναστρο αυτό υπάρχει ακόμη και σήμερα στας Ινδίες στα χέρια των ζητιάνων.

Αργότερα το όργανο αυτό μετανάστευσε στην Αραβία και Περούα όπου συναντάμε το συγγενές όργανο Ρεμπάμ.

Επίσης το βιολί γενικά ως πρωτόγονο όργανο ήταν πολύ διαδεδομένο στους Βαβυλωνίους, Αιγυπτίους, Έλληνες και Ρωμαίους.

Στην Εύρωπη πρωτοεμφανίσθηκε κατά το μεσαίωνα και πρώτο το έφεραν οι σταυροφόροι και οι Άραβες της Ισπανίας.

Κατά το τέλος του 15 ου αιώνα πρωτοεμφανίσθηκαν οι βιόλες που έζησαν έως το 17ο αιώνα. Η καταγωγή τους είναι από το συγγενικό όργανο Ρεμπάκ.

Τα όργανα αυτά έπαιζον στις εκκλησίες που τραγουδούσαν σε ταυτοφωνία οι μοναχοί και οι ψάλτες.

Αυτές οι βιόλες είχαν σχήμα πολύ διαφορετικό από τα σημερινά έγχορδα.

Οι βιόλες περιελάμβαναν άρχικως δύο κατηγορίες. Τη βιόλα ντά μπράτο που έπαιζετο όπως το σημερινό βιολί και τη βιόλα ντά γκάμπια που την τοποθετούσαν ανάμεσα στα γόνατα, όπως παίζεται το σημερινό βιολοντέλλο.

Η βιόλα που είναι σήμερα εν χρήση ονομάζεται αλτοβιόλα, Γαλλικά **Alto** και Γερμανικά **Braische** είναι το ενδιάμεσο όργανο από το κουαρτέτο μεταξύ βιολιού και βιολοντέλλου και μιμείται τη φωνή του τενόρου.

Στην οικογένεια που άρτιζούν οι βιόλες ανήκουν τα έξης συγγενικά όργανα.

1ον) Η Λύρα με το δοξάρι. 2ον) Η βιόλα μπαστάρτα (νόθος βιόλα) όργανο κατά τι μικρότερο της βιόλα ντά γκάμπια. 3ον) Η βιόλα ντ' άμπερ (Βιόλα έρωτική), που είνε στο μέγεθος της σημερινής βιόλας και έχει 7 χορδές, οι τέσσερες από έντερο και οι τρείς άλλες περιτυλιγμένες με άσημενια κλωστή).

Χαμηλά στον κορδαλλήρη και κάτω από τη γλώσσα (την *Touche*) υπάρχουν άλλες 7 χορδές συμπαθείας οι οποίες δεν παίζονται, αλλά πάλλονται έπηρεασμένες από το παίξιμο των άλλων έπτά χορδών με τις οποίες βρίσκονται χορδιωμένες σε ταυτοφονία. 4ον) Έχουμε τη βιόλα *Pomposa*, ή όποια εφευρέθη από τον Ίωάννη Σεβαστιανό Μπάχ που έγραφε γι' αυτό το όργανο την έκτη σονάτα. Σήμερα ή σονάτα αυτή παίζεται στο βιολοντέλλο. Το όργανο αυτό είχε πέντε χορδές *Do Sol Re La Mi* και θά μπορούσε να ονομασθή μικρό *Violoncello* διότι ως μέγεθος ήτο μεταξύ του σημερινού βιολοντέλλου και της σημερινής βιόλας.

Έξαιρετικό ενδιαφέρον έχουν στα μεγάλα μουσικά κέντρα οι Σόλλογοι συναυλιών με παλιά όργανα όπως στο Παρίσι ή περίφημη *Societe Violes et Clavecins* που

δίδει συναυλίες κλασσικής μουσικής 16ου και 17ου αιώνας μόνον με αυτά παλαιά όργανα.

Το σημερινό βιολί είναι μία Ίταλική δημιουργία. Πραγματικός πατέρας του βιολιού είναι ο *Magini* 1590 - 1632 ο όποιος θεωρείται ο δημιουργός της τελικής φόρμας του σημερινού βιολιού.

Ο *Magini* ήταν μαθητής του *Gasparo di Salo* (1542). Και οι δύο αντιπροσώπευον την περίφημη Σχολή Όργανοποιίας της *Brescia*.

Πατέρας της όργανοποιίας της Σχολής Κρεμόνας είναι ο *Andrea Amati* (1525) χάρις σ' αυτόν μόρφωσε ή όργανοποιία να λάβη αυτή τη θαυμασία εξέλιξη. Τα βιολιά *Amati* φημίζονται γιά την εξαιρετική γλυκότητα του ήχου αλλά θεωρούνται μάλλον κατάλληλα γιά μουσική διαμοίχιο παρά γιά συναυλίες, διότι ο ήχος τους δέν έχει άρκετη ένταση.

Αλόγ του μικρού μεγέθους των τα βιολιά *Amati*, θεωρούνται ως τα ιδώδη γυναικεία βιολιά, πολύ πλέον ευκόλοποιείται από τα άλλα.

Η γενιά των *Amati* διατηρήθηκε γιά δύο σχεδόν αιώνας. Σπουδαιότερος από όλους όηήρξε ο *Nicola Amati* γιός του *Geronimo* (1596 - 1684) του όποιου τα βιολιά έχουν μία μεγάλη άξια.

Η έτικέτα των βιολιών του είναι ή έξης: **NICOLAUS AMATUS CREMONEN HIERONYMI FIL. AC ANTONIJNEPOS FECIT 1677.**

Μετά το θάνατο του *Nicola Amati* διάδοχοι και οι μόνοι που είχαν την όργανοποιία της Κρεμόνας στα χέρια τους ήσαν οι *Guarneri* και *Sradivari* οι όποιοι ήσαν και οι δύο μαθητά του *Amati*. Παρ' όλο το συναγωνισμό και την άμιλλα τους συνδέει μία πραγματική φίλια.

Είχαν τόσες παραγγελίες από Βασιλείς και Εύγενείς από την Ίσπανία, Γερμανία και Άγγλία που δέν κατόρθωναν να τις έκτελουν όλες. Όλοι ήθελαν να άποκτήσουν τα περίφημα αυτά άριστοουργήματα της Κρεμόνας που ξεχωρίζουν γιά την κομψότητά τους, όπως έπίσης και γιά το θαυμάσιο βερνίκι τους που το χρώμα τους ποικίλει μεταξύ του βαθύχρυσου και του ζεστού βελουδένιου κόκκινου.

Η γενιά *Guarneri* διατηρήθηκε έπί τρείς γενεές, παλαιότερος ήταν ο *Andrea Guarneri* 1626 - 1698. Ο περιφημότερος ήμας όλων ο *Guarneri Giuseppe* (γνωστός *Del Gesu*). Ο *Guarneri* μεγάλωσε λίγο το σχήμα και κατάφερε να έχουν περισσότερη ένταση ήχου τα βιολιά του από τα βιολιά *Amati*.

Τα βιολιά του φέρουν την έξης: **JOSEPH GUARNERIUS FECIT CREMONA ANNO 1773 I.H.S.**

Τά *Joseph Guarneri* είναι περιζήτητα και πλέον δισευρέτα από τα *Sradivari*, γιαι ή παραγωγή τους έν συγκρίσει με τα *Sradivari* ήταν έξη φορές μικρότερη, έπειδή ο κατασκευαστής τους πέθανε άρκετά νέος και καθώς φαινόταν ή σταδιοδρομία του είχε διακοπή κατά διαστήματα.

Ο Παγκανίνο παρ' όλο που ήτο κάτοχος βιολιών *Magini*, *Nicola*, *Amati* και *Sradivari*, είχε ιδιαίτερα προτίμησι στο *Guarneri* στον *Joseph* του όπως το άνώμαζε.

Τά βιολιά αυτά του Παγκανίνο βρίσκονται στη

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Genova και όταν διάσημοι Καλλιτέχναι θέλουν να δώσουν ρεσιτάλ επάνω σε κανένα από τα βιολιά αυτά, τούς το παραδίδει επίσημως επί σιγής ο Δήμαρχος.

Ο περιφημώτερος της ίδιας Σχολής και των δύο προγενεστέρων του ήταν ο **Antonio Stradivarius** (1644-1737) που κατασκεύασε τα βιολιά του σ' ένα ενδιάμεσο μέγεθος μεταξύ **Amati** και **Guarneri**. Έτσι κατάφερε να έχει και εξαιρετική ένταση του ήχου μαζί με εξαιρετική γλυκύτητα και ομοιογένεια των χορδών.

Παντοῦ ήταν περιζήτητα τα **Stradivari**. Ο Βασιλεύς της Πολωνίας το 1715 έστειλε το Διευθυντή της 'Ορχήστρας αυτοπροσώπως να παραγγείλη βιολιά για την ορχήστρα της Αύλης του.

Ο **Michele Monzi** μεγάλος Τραπεζίτης της Βενετίας, έδωσε μία παραγγελία το 1682 για βιολιά, βιόλες και βιολοντσέλλα στο **Stradivari** για να τα κάνει δωρο στο Βασίλειο **James** το II.

Επίσης το 1685 ο Καρδινάλιος **Orsini** ο μέτεπειτα Πάπας Βενέδικτος XIII παρήγγειλε βιολιά και Βιολοντσέλλα στον **Stradivari** και του άπενιμε τον τίτλο του Προμηθευτού 'Οργανοποιού του Καρδινάλιου 'Αρχιεπισκόπου.

Το 1687 ο **Stradivari** έξετέλεσε την περίφημη παραγγελία για την 'Ισπανική Αύλη, τα όργανα αυτά είχαν διακοσμήσεις (**Incrustations**) από ελεφαντόδοντο.

Άλλη περίφημη παραγγελία το 1690 έξετέλεσθη για τον Πρίγκηπα της Τσρκάνης η οποία παραγγελία δόθηκε από το Μαρκήσιο **Bartholomeo Aribai**.

Τα περιφημότερα βιολιά του **Stradivari** ήταν δύο. το ένα ώνομάστηκε **Μεσίς** και το άλλο **Pucelle** (Παρθένος) και ώνομάστηκε έτσι γιατί έμνε βωωτερικώς ανέπαφο και δεν άλλαχθηκε ποτέ η **Bass Bar**.

Ο **Μεσίς** έπεσε στα χέρια του γνωστού Γάλλου όργανοποιού **Vuillaume** και είχε έκτεθει στην έκθεση στο **Soult Kensington Lean** το 1872.

Το βιολί αυτό αγοράσθηκε άργότερα 2.000 λίρες **Στερλίνες** από τον **Crawford** στο **Edimburgh**.

Και το άλλο, η «Παρθένος», άρχικώς έπεσε στα χέρια του **Vuillaume** και θεωρείται το τελευταίο βιολί που κατασκεύασε ο **Stradivari**.

Τα βιολιά του **Stradivari** βρίσκονται σήμερα στα χέρια διασημών έκτελεστών και έχουν μυθάση άξια. Ο βωθύπλουτος 'Ιρλανδός τραγουδιστής **Macomark**, πλήρωσε ένα **Stradivarius** στην 'Αμερική 50.000 δολάρια, ο δέ διάσημος Βιολιστής **Kubelik**, άγόρασε από τον οίκο **George Hart** του Λονδίνου, ένα **Stradivarius Imperator** 6.000 λίρες **Στερλίνες**.

Ο **KPA-ΪΣΛΕΡ** ήταν επίσης κάτοχος ενός **Stradivarius**.

Τα βιολιά του φέρουν την έξής έτικέτα.

ANTONIUS STADIVARIUS CREMONEN FIS FACIEBAT ANNO 1704.

Τα γνήσια είναι μόνον 300 εκ των οποίων τα περισσότερα βρίσκονται στις 'Ηνωμένες Πολιτείες. Πολλά άλλα έμφανιζόμενα σήμερα σαν βιολιά **Stradivari** είναι αντίγραφα κατασκευασμένα από καλούς τεχνίτες.

Επίσης άλλοι οπουδαίοι κατασκευασταί βιολιών της 'Ιταλικής όργανοποιείας, όχι βεβαίως τόσο περίφημοι όπως οι τρεις προαναφερθέντες είναι οι έξης:

Η γενεά **Rugieri**, η γενεά **Bergonzi**, η γενεά **Gua-**
dagninni, Gagliano Landolfi και τόσες άλλες.

(Η συνέχεια στο έπόμενο) **ΤΑΣΟΣ ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ**
«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»